

GENERALINĖS ADVOKATĖS
VERICA TRSTENJAK IŠVADA,
pateikta 2008 m. rugsėjo 11 d.¹

I — Įžanga

1. Šioje byloje Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą dėl apeliacinio skundo, kurį buvęs Europos Parlamento narys Koldo Gorostiaga Atxalandabaso (toliau – apeliantas) pateikė dėl 2007 m. balandžio 24 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties byloje *Gorostiaga Atxalandabaso prieš Parlamentą* (T-132/06)².

2. Šia nutartimi Pirmosios instancijos teismas atmetė apelianto ieškinį, kuriuo buvo prašoma panaikinti 2006 m. kovo 22 d. Europos Parlamento generalinio sekretoriaus (toliau – generalinis sekretorius) sprendimą dėl neteisėtai išmokėtų Europos Parlamento nariams skirtų išmokų grąžinimo.

¹ — Originalo kalba: vokiečių.

² — Nutartis nepaskelbta Rinkinyje.

II — Teisinis pagrindas

3. Europos Parlamento narių išlaidų kompensavimo ir išmokų mokėjimo taisyklių (toliau – FID taisyklės) 27 straipsnyje numatyta:

„2. Jeigu narys mano, kad šios taisyklės buvo taikomos neteisingai, jis gali raštu kreiptis į generalinį sekretorių. Jeigu generalinis sekretorius ir narys nesusitaria, klausimas perduodamas kvestoriams, kurie, pasitarę su generaliniu sekretoriumi, priima sprendimą. Kvestoriai taip pat gali konsultuotis su pirmininku ir (ar) biuru.

3. Jeigu generalinis sekretorius, pasitaręs su kvestoriais, įsitikina, kad pagal šiose taisyklėse numatytas išmokas nariams buvo netinkamai

išmokėtos sumos, jis duoda nurodymus dėl tų sumų sugrąžinimo iš atitinkamo nario.

apskaitos pareigūnui siunčiamame vykdomajame rašte sumoms išieškoti, o po to skolininkui siunčiamoje debeto avizoje; abu dokumentus parengia atsakingas leidimus duodantis pareigūnas.“

4. Išimtiniais atvejais ir generalinio sekretoriaus po konsultacijos su kvestoriais siūlymu biuras, remdamasis Finansinio reglamento 73 straipsniu bei jo įgyvendinimo taisyklėmis, gali pavesti generaliniam sekretoriui laikinai sustabdyti išmokų mokėjimą nariui, kol narys sugrąžins netinkamai jam išmokėtas sumas.

5. Pagal finansinio reglamento 73 straipsnio 1 dalį:

Biuro sprendimas priimamas atsižvelgiant į efektyvų nario pareigų vykdymą ir deramą institucijų funkcionavimą. Prieš priimant sprendimą, išklausa nario nuomonė.“

4. 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento³ (toliau – finansinis reglamentas) 71 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Apskaitos pareigūnas veikia pagal vykdomuosius raštus gautinoms sumoms, tinkamai išduotus atsakingo leidimus duodančio pareigūno. Jis tai daro tinkamai, siekdamas užtikrinti, kad Bendrijos gautų savo įplaukas, ir rūpinasi jų teisių apsauga.

„Komisijai mokami nuosavi išteklių bei tikrai patvirtinta tiksli gautina suma nustatoma

Apskaitos pareigūnas išieško sumas, į Bendrijos reikalavimus skolininkui įskaitydamas tolygią tikrai ir tiksliai nustatytą sumą, kurią pačiam skolininkui turi grąžinti Bendrijos.“

3 — OL L 248, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 74.

6. Pagal 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatančio išsamias finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles⁴, 83 straipsnį:

leidimus duodantiems pareigūnams. Įgaliojimai suteikiami duodantiems pareigūnams.

„Bet kuriuo procedūros metu apskaitos pareigūnas, pranešęs atsakingajam leidimus duodančiam pareigūnui ir skolininkui, išieško nustatytas gautinas sumas tarpuskaitos būdu tais atvejais, kai skolininkas Bendrijoms taip pat turi pretenziją, kuri yra tikra, įvertinta tam tikra nustatyta suma ir kurios grąžinimo terminas susijęs su suma, nustatyta mokėjimo pavedime.“

III — Faktinės aplinkybės ir procedūra

A — *Ginčo aplinkybės*

7. 2002 m. gruodžio 4 d. biuro priimtų Europos Parlamento biudžeto vykdymo darbo tvarkos taisyklių 5 straipsnyje numatyta:

„3. Pirmininko atstovaujamos institucijos sprendimu dėl įgaliojimo generalinis sekretorius yra paskiriamas pagrindinių įgaliojimų leidimus duodančiu pareigūnu.

8. Apeliantas yra buvęs Europos Parlamento narys, vykęs savo įgaliojimus per penktą Parlamento kadenciją (1999–2004 m.). 2003 m. lapkričio 26 d. laišku generalinis sekretorius konstatavo, kad, nesant įrodymų dėl įvairių Parlamento nariams skirtų išmokų panaudojimo, apeliantas yra skolingas 176 516 eurų. Nuo 2002 m. dalis šios skolos jau buvo sugrąžinta.

4. Pagrindinis įgaliojimas duodantis pareigūnas suteikia įgaliojimus įgaliojimesiems

9. 2004 m. vasario 24 d. Sprendimu generalinis sekretorius nurodė nemokėti dalies dienpinigių ir dalies išmokų bendroms išlaidoms, kad įskaitymu būtų sugrąžinta likusi mokėtina 118 360,18 euro suma. Be to, minėtu sprendimu nustatyta, kad jei apelianto Parla-

⁴ — OL L 357, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 145.

mento nario mandatui pasibaigus skola Europos Parlamentui dar nebus grąžinta, bus išieškoma iš pereinamojo laikotarpio išeitinės pašalpos bei visų kitų apeliantui mokėtinų išmokų.

kad buvo pažeista FID taisyklių 27 straipsnio 4 dalimi nustatyta procedūra, nes generalinis sekretorius neturi kompetencijos nurodyti vykdyti aptariamą įskaitymą neturėdamas biuro pavedimo to daryti.

10. 2004 m. balandžio 20 d. Pirmosios instancijos teisme apeliantas pareiškė ieškinį dėl 2004 m. vasario 24 d. Sprendimo panaikinimo. Ieškiniui dėl sprendimo panaikinimo pagrįsti jis nurodė aštuonis ieškinio pagrindus.

12. Du pirmieji sprendimo rezoliucinės dalies punktai suformuluoti taip:

11. 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimu, priimtu byloje *Gorostiaga Atxalandabaso prieš Parlamentą* (T-146/04)⁵, Pirmosios instancijos teismas iš dalies panaikino 2004 m. vasario 24 d. Sprendimą. Šio sprendimo 84 punkte Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad ginčijamą sprendimą iš esmės sudaro dvi dalys, t. y. pirma – generalinio sekretoriaus konstatavimas, jog šiame sprendime nurodytos sumos buvo neteisėtai išmokėtos ieškovui ir jas reikia išieškoti, ir, antra – sprendimas vykdyti šį išieškojimą taikant ieškovui mokėtinų išmokų įskaitymą. Išnagrinėjęs pirmojo pagrindo antrąjį kaltinimą, susijusį tik su ginčijamo sprendimo antros dalies teisėtumu, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad šis sprendimas turi būti panaikintas tiek, kiek juo nustatyta, kad iš ieškovo išieškotinos sumos grąžinimas turi būti vykdomas įskaitymu. Tokį sprendimą Pirmosios instancijos teismas motyvavo tuo,

„1. 2004 m. vasario 24 d. Europos Parlamento generalinio sekretoriaus sprendimas dėl ieškovui kompensuotų Parlamento nario išlaidų ir sumokėtų išmokų išieškojimo panaikinamas tiek, kiek jame nurodoma, kad sumos, kurią ieškovas yra skolingas, grąžinimas bus vykdomas įskaitymu.

2. Atmesti likusią ieškinio dalį.“

13. Nė viena iš šalių šio sprendimo neapskundė.

5 — Rink. p. II-5989.

14. 2006 m. vasario 1 d. Sprendimu biuras pagal FID taisyklių 27 straipsnio 4 dalį pavedė generaliniam sekretoriui išieškoti neteisėtai sumokėtas išmokas.

15. 2006 m. kovo 22 d. generalinis sekretorius priėmė naują sprendimą (toliau – ginčijamas sprendimas) dėl ieškovo, kuriuo buvo vėl pradėta ieškovo skolos išieškojimo procedūra, siekiant ištaisyti su nurodymų nebuvimu susijusį procedūros pažeidimą pagal 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo reikalavimus.

16. Ginčijamame sprendime generalinis sekretorius atsižvelgė tiek į 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimą, tiek į 2006 m. vasario 1 d. biuro sprendimą. Jis taip pat nurodė svarbiausius procedūros, kurioje buvo pripažinta 118 360,18 euro skola, etapus bei pažymėjo, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas vykdamas 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimą.

17. Ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte numatyta, kad pagal finansinio reglamento 73 straipsnį Parlamento apskaitos pareigūnui pavedama vykdyti 118 360,18 euro skolos išieškojimą. 1 ir 2 punktuose patikslinama, kad išieškojimas gali būti vykdomas įskaitant įvairias apeliantai mokėtinas išmokas ir kitus mokėjimus.

B — *Procesas Pirmosios instancijos teisme ir skundžiama nutartis*

18. Pareiškimu, kuris Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai buvo pateiktas 2006 m. gegužės 12 d., apeliantas pareiškė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo. Jis reikalavo panaikinti ginčijamą sprendimą ir priteisti iš Parlamento bylinėjimosi išlaidas.

19. Savo reikalavimams pagrįsti apeliantas nurodė vienuolika pagrindų, kuriuos visus Pirmosios instancijos teismas atmetė. Skundžiama nutartimi Pirmosios instancijos teismas atmetė visą ieškinį ir priteisė iš apelianto bylinėjimosi išlaidas.

20. Toliau bus minimos tik tos skundžiamos nutarties dalys, kurios svarbios nagrinėjant šį apeliacinį skundą.

21. Pirmuoju pagrindu apeliantas tvirtina, kad buvo pažeistas *res judicata* principas, nes, jo nuomone, nebuvo galima ištaisyti išieškojimo procedūros dėl to, kad Pirmosios instancijos teismas panaikino 2004 m. vasario 24 d. Sprendimą dėl kompetencijos taisyklės pažeidimo. Taigi, teisiniu požiūriu šiam aktui neegzistuojant, negalima vykdyti ištaisymo.

22. Šiuo klausimu skundžiamos nutarties 30 punkte Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad atsižvelgiant į FID taisyklių 27 straipsnio 4 dalį, išaiškinantą 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo 86–97 punktuose, generalinis sekretorius, pagal šią nuostatą biuro įgaliotas vykdyti atitinkamų sumų išieškojimą, galėjo teisėtai priimti ginčijamą 2006 m. kovo 22 d. Sprendimą. Be to, skundžiamos nutarties 32 punkte Pirmosios instancijos teismas pridūrė, kad nors priėmus 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimą 40 398,80 euro išskaita neteko teisinio pagrindo, vis dėlto dėl šios aplinkybės negalėjo išnykti 118 360,18 euro apelianto skola Parlamentui, nes klausimas, ar ši skola gali būti iš dalies grąžinta įskaitymu, yra atskiras.

23. Todėl Pirmosios instancijos teismas atmetė pirmąjį pagrindą kaip akivaizdžiai nepagrįstą.

24. Pateikdamas trečiąjį pagrindą apeliantas, kad paaiškintų galimybės pateikti tam tikras išlaidas pateisinančių įrodymų neturėjimą, rėmėsi *force majeure*.

25. Pirmosios instancijos teismas šį pagrindą atmetė kaip akivaizdžiai nepriimtina, nes, anot jo, šiuo argumentu nebuvo galima užginčyti 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *res judicata* galios.

26. Septintuoju pagrindu apeliantas priekaištavo dėl to, kad jam nebuvo pranešta apie 2006 m. vasario 1 d. biuro sprendimą. Jis manė, kad Parlamentas pažeidė Geros administracinės elgsenos kodekso 20 straipsnį, kuriame įtvirtinta pareiga pranešti apie asmenų teisėms ar interesams įtakos turinčius sprendimus.

27. Pirmosios instancijos teismas atmetė šį pagrindą kaip akivaizdžiai nepagrįstą remdamasis tuo, kad šis kodeksas neprivalomas.

C — Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

28. 2007 m. liepos 2 d. apeliantas pateikė šį apeliacinį skundą ir jis Teisingumo Teismo kanceliarijoje užregistruotas 2007 m. liepos 5 d.; šiuo skundu Teisingumo Teismo prašoma:

— panaikinti 2007 m. balandžio 24 d. Pirmosios instancijos teismo nutartį byloje T-132/06,

— priimti galutinį sprendimą byloje,

— panaikinti 2006 m. kovo 22 d. Europos Parlamento generalinio sekretoriaus sprendimą, kuriuo nurodyta iš apelianto išieškoti 118 360,18 euro sumą, išieškant iš įvairių Parlamento nario išmokų, kurias Parlamentas turi sumokėti apeliantui,

31. Po rašytinės proceso dalies 2008 m. birželio 5 d. įvyko posėdis, kuriame buvo išklaustyti žodiniai šalių paaiškinimai.

D — Apeliacinio skundo pagrindai ir šalių argumentai

— priteisti iš atsakovo jo bei apelianto bylinėjimosi išlaidas.

32. Apeliantas nurodo šešis apeliacinio skundo dėl skundžiamos nutarties pagrindus.

29. 2007 m. rugsėjo 18 d. Parlamentas pateikė atsiliepimą, kuriame Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti visą apeliacinį skundą kaip nepagrįstą,

33. *Pirmuoju pagrindu* apeliantas ginčija rėmimąsi Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 111 straipsniu, nes nebuvo užtikrinta jo teisė į teisingą bylos nagrinėjimą dėl to, kad Pirmosios instancijos teismas jo iš anksto neišklausė ir jis neturėjo galimybės atsakyti į Parlamento argumentus. Be to, apeliantas mano, kad Pirmosios instancijos teismas iš anksto jo neinformuodamas apie savo sprendimą išspręsti byla priimant nutartį atėmė iš jo galimybę ginčyti šį sprendimą. Todėl Pirmosios instancijos teismas pažeidė apelianto teisę į gynybą, rungimosi principą ir teisę į teisingą bylos nagrinėjimą.

— priteisti iš apelianto bylinėjimosi išlaidas.

30. 2007 m. spalio 12 d. Nutartimi Teisingumo Teismo pirmininkas nutarė, kad dubliko pateikti nereikia.

34. Parlamentas atsako, kad Pirmosios instancijos teismas teisingai taikė Procedūros reglamento 111 straipsnį ir nepažeidė apelianto teisės į gynybą.

35. *Antruoju pagrindu* apeliantas tvirtina, kad buvo pažeistas nešališkumo principas, nes abu ieškinius, kuriuos jis vieną po kito pareiškė bylose T-146/04 ir T-132/06, kuriose buvo priimti atitinkamai 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimas ir 2007 m. balandžio 24 d. Nutartis, iš esmės nagrinėjo tie patys teisėjai. Tačiau pagal pirmiau minėtą principą tas pats teisėjas negali nagrinėti bylos dėl tapačių ar pakankamai susijusių su byla, dėl kurios jis jau priėmė sprendimą, faktinių aplinkybių, įskaitant bylas toje pačioje instancijoje.

36. Parlamentas teigia, kad apelianto argumentas neturi jokio pagrindo ir jo nepatvirtina Bendrijos teismų praktika. Be to, byla, kurioje buvo priimta skundžiama nutartis, susijusi su tuo, ar Parlamentas įvykdė iš 2005 m. gruodžio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo kylančias pareigas. Tad, Parlamento nuomone, tai, kad abi bylas nagrinėjo tie patys teisėjai, teisiniu požiūriu nėra kritikuotina.

37. *Trečiuoju pagrindu* apeliantas teigia, kad Pirmosios instancijos teismas klaidingai aiškino 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo apimtį. Kadangi 2004 m. vasario 24 d. generalinio sekretoriaus sprendimas buvo panaikintas dėl kompetencijos nebuvimo, apeliantas iš tikrųjų neturėjo jokio pagrindo reikšti apeliacinio skundo dėl 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo Teisingumo Teisme, nes Pirmosios instancijos teismui pripažinus, kad

nebuvo kompetencijos, tokį trūkumą turintis sprendimas tapo niekinis.

38. Parlamentas atsikerta, kad Pirmosios instancijos teismas tik iš dalies panaikino 2004 m. vasario 24 d. generalinio sekretoriaus sprendimą. Jis buvo panaikintas tik tiek, kiek juo buvo nurodyta išieškoti sumas, kurias buvo skolingas apeliantas, taikant įskaitymą.

39. *Ketvirtuoju pagrindu* apeliantas ginčija tai, kad Pirmosios instancijos teismas vis atsisakydavo atsižvelgti į jo argumentus, dėl kurių jis prašė panaikinti 2006 m. kovo 22 d. generalinio sekretoriaus sprendimą. Iš tikrųjų tai buvo naujas sprendimas, skirtingas nuo 2004 m. vasario 24 d. Sprendimo, ir todėl Pirmosios instancijos teismas privalėjo išnagrinėti visus tiek su turiniu, tiek su forma susijusius pagrindus, kuriais jis siekė jį užginčyti.

40. Parlamentas atmeta šį argumentą ir primena, kad 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendime Pirmosios instancijos teismas sutiko su Parlamento nuomone, kad sumos buvo išmokėtos neteisėtai. Todėl 2004 m. vasario 24 d. Sprendimas galėjo būti taisomas.

41. *Penktuoju pagrindu* apeliantas priekaištauja Pirmosios instancijos teismui dėl to, kad šis atsisakė nagrinėti pagrindą, susijusį su *force majeure*, nors toks pagrindas nebuvo nurodytas ieškinyje dėl 2004 m. vasario 24 d. Sprendimo. Jo apeliacinis skundas grindžiamas faktinėmis aplinkybėmis, paaiškinančiomis tik po nagrinėjamo sprendimo priėmimo.

42. Parlamentas pažymi, kad apeliantas jau buvo nurodęs iš esmės tokį patį pagrindą byloje, kurioje buvo priimtas 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimas, ir kad todėl Pirmosios instancijos teismas teisingai atmetė šį ieškinio pagrindą. Bet kuriuo atveju faktinės aplinkybės, kuriomis apeliantas grindė *force majeure* egzistavimą, susiklostė tik po 2006 m. kovo 22 d. Sprendimo priėmimo ir todėl negali lemti jo panaikinimo.

43. *Šeštuoju pagrindu* apeliantas priekaištauja Pirmosios instancijos teismui dėl to, kad šis klaidingai atsisakė nagrinėti, ar Parlamentas pažeidė gero administravimo principą, įtvirtintą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje ir Geros administracinės elgsenos kodekse, kurį Parlamentas priėmė 2001 m. gruodžio 6 dieną. Šiuo klausimu apeliantas primena, kad minėtas principas yra vienas iš pagrindinių principų, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas.

44. Parlamentas į tai atsikerta, kad Pirmosios instancijos teismas tik konstatavo, jog nurodytas dokumentas nėra norminio pobūdžio ir todėl teisingai jo netaikė.

IV — Teisinis vertinimas

A — Apeliacinio skundo pagrindų nagrinėjimas

1. Pirmasis pagrindas: teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimas

45. Pagal Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnį apeliacinis skundas gali būti paduodamas tik dėl teismo proceso tvarkos pažeidimo, neigiamai paveikusia apelianto interesus. Pirmuoju pagrindu apeliantas iš esmės ginčija Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 111 straipsnio taikymą, kurį jis laiko neteisėtu, nes taip buvo pažeista jo teisė į teisingą bylos nagrinėjimą.

46. Taigi apeliantas remiasi procedūros pažeidimu, kuris daro neigiamą poveikį jo interesams ir teisėms. Dėl šios priežasties šis

pagrindas yra priimtinas. Toliau reikia išnagrinėti, ar šis kaltinimas taip pat yra pagrįstas, t.y. ar Pirmosios instancijos teismas klaidingai taikė Procedūros reglamento 111 straipsnį.

47. Pagal Procedūros reglamento 111 straipsnį, jeigu ieškinys akivaizdžiai nepriklauso Pirmosios instancijos teismo jurisdikcijai arba jeigu ieškinys yra akivaizdžiai nepriimtinas ar akivaizdžiai teisiškai nepagrįstas, Pirmosios instancijos teismas gali motyvuota nutartimi ir nesiimdamas jokių kitų veiksmų nagrinėjamoje byloje priimti sprendimą dėl šio ieškinio. Tokia nutartis gali būti priimta paties teismo iniciatyva bet kuriuo proceso etapu, nesant reikalo išklausti šalis dėl šios galimybės⁶. Teisiniu požiūriu ši procedūrinė taisyklė suteikia Pirmosios instancijos teismui diskreciją vertinant tiek tai, ar pirmiau minėtos teisinės sąlygos yra tenkinamos, tiek galimybę išspręsti bylą nutartimi. Tačiau šia nuostata Pirmosios instancijos teismas taip pat įpareigojamas kiekvienu atveju savo sprendimą pagrįsti.

48. Tad nusistovėjusią Pirmosios instancijos teismo praktiką atitinka tai, kad pagal šią nuostatą bylą galima išspręsti nutartimi, ypač kai Pirmosios instancijos teismas mano, jog bylos dokumentuose pakanka informacijos, kad jis galėtų išspręsti nagrinėjamą bylą⁷. Kaip

matyti iš skundžiamos nutarties 23 punkto, būtent taip buvo šiuo atveju. Kaip manė Pirmosios instancijos teismas, jis turėjo ne tik visą reikiamą informaciją bylai išspręsti, o dėl to paskirti teismo posėdį nebuvo reikalo, bet ir, atsižvelgdamas į pateiktos informacijos analizę, buvo įsitikinęs, kad ieškinys yra akivaizdžiai nepriimtinas ir kad jį reikia iš dalies atmesti kaip akivaizdžiai nepagrįstą. Taigi Pirmosios instancijos teismo Procedūros reglamento 111 straipsnio kaip procesinės taisyklės taikymas šiuo atveju teisiniu požiūriu nėra kritikuotinas.

49. Be to, apeliantas pakankamai nepagrindžia, kodėl buvo neužtikrinta jo teisė pareikšti pastabas, kurių jis dar neturėjo galimybės pateikti raštu. Kalbant konkrečiai, apeliantas vis dar nenurodė, kurie Parlamento argumentai, jo manymu, turėjo būti analizuojami ginčo tvarka.

50. Todėl pirmąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

2. Antrasis pagrindas: teisės į nešališką teismą pažeidimas

51. Siekiant išnagrinėti teismo nešališkumo principo pažeidimą, kurį apeliantas nurodė

6 — Šiuo klausimu žr. H.-W. Rengeling, A. Middeke ir M. Gellermann „Handbuch des Rechtsschutzes in der Europäischen Union“, Miunchenas, 2003, § 26, 18 punktas, p. 463 ir K. Lenaerts, D. Arts ir I. Maselis „Procedural Law of the European Union“, 2-asis leidimas, Londonas, 2006, 24–112 punktai, p. 577.

7 — 1991 m. liepos 9 d. Nutartis *Minic prieš Audito Rūmus* (T-48/91, Rink. p. II-479, 11 punktas) ir 1999 m. gruodžio 8 d. Nutartis *Euro-Lex prieš OHMI* (EU-LEX) (T-79/99, Rink. p. II-3555, 10 punktas).

buvus vykstant procesui pirmoje instancijoje, pirmiausia reikia patikslinti kai kurias faktines aplinkybes.

aplinkybių, įskaitant bylas toje pačioje instancijoje.

52. Apeliantas teigia, kad abu ieškinius, kuriuos jis pareiškė bylose T-146/04 ir T-132/06, iš esmės nagrinėjo tie patys teisėjai. Tačiau taip yra tik tiek, kiek visi Pirmosios instancijos teismo antrosios kolegijos, nagrinėjusios bylą T-132/06, nariai taip pat nagrinėjo bylą T-146/04, kuri buvo paskirta antrajai išplėstinei kolegijai. Vis dėlto du bylą T-146/04 nagrinėję teisėjai nedalyvavo nagrinėjant bylą T-132/06. Be to, kaip teisingai pažymi apeliantas, kolegijos pirmininko ir teisėjo pranešėjo funkcijas aptariamose bylose vykdė tie patys teisėjai.

53. Apelianto nuomone, šios aplinkybės pakanka, kad būtų pripažinta, jog pažeista teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, vykdomą nešališko teismo, įtvirtinta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 1 dalyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Pagrindinių teisių chartija) 47 straipsnyje. Jis mano, kad pagal minėtą principą tas pats teisėjas negali nagrinėti bylos dėl tapačių ar pakankamai susijusių su byla, dėl kurios jis jau priėmė sprendimą, faktinių

54. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Bendrija dar neprisijungė prie EŽTK⁸ ir todėl dėl teisinių motyvų šios tarptautinės konvencijos nuostatos negali būti tiesiogiai taikomos Bendrijos teisinėje sistemoje⁹. Tačiau pagrindinės teisės yra neatsiejama bendrųjų teisės

8 — 1996 m. kovo 28 d. Nuomonėje 2/94 (Rink. p. I-1759) Teisingumo Teismas priėjo prie išvados, kad pagal tuometinę Bendrijos teisę Bendrija neturėjo kompetencijos prisijungti prie EŽTK. Vis dėlto Europos Sąjunga kuria teises prisijungimo sąlygas. Pavyzdžiui, Sutarties dėl Konstitucijos Europai (OL C 310, 2004, p. 1) 1-9 straipsnio 2 dalyje buvo numatytas Sąjungos prisijungimas prie EŽTK. Šis įgaliojimas šiuo metu yra įtrauktas į Europos Sąjungos sutarties, iš dalies pakeistos Lisabonos sutartimi (OL C 115, p. 1), 6 straipsnio 2 dalį. 2004 m. gegužės 13 d. EŽTK papildomo protokolo Nr. 14, kuriuo visų pirma padaromi pakeitimai, susiję su Europos žmogaus teisių teismu, 17 straipsnyje taip pat numatyta papildyti EŽTK 59 straipsnį taip: „Europos Sąjunga gali prisijungti prie šios Konvencijos“.

9 — Pagal EB 281 straipsnį Bendrija yra juridinis asmuo ir kaip tarptautinės viešosios teisės subjektas iš esmės yra saistoma tik tomis tarptautinėmis sutartimis, kurias ji ratifikavo. Be to, 300 straipsnio 7 dalyje nustatoma, kad šie susitarimai Bendrijoje yra privalomi, įpareigojant Bendrijos institucijas ir valstybes nares įgyvendinti Bendrijos susitarimus ir jų laikytis. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką teisėtai ir laikantis pirminės teisės nuostatų sudaryti Bendrijos susitarimai yra „neatsiejama Bendrijos teisės sistemos dalis“. Tarptautinės viešosios teisės galiojimo Bendrijos teisės sistemoje sąlyga ir atskaitos taškas yra atitinkamo susitarimo įsigaliojimas, t. y. jo tarptautinis teisinis privalomumas Bendrijai (žr. 1974 m. balandžio 30 d. Sprendimą *Haegeman* (181/73, Rink. p. 449, 5 punktas); 1982 m. spalio 26 d. Sprendimą *Kupferberg* (104/81, Rink. p. 3641, 11–13 punktai) ir 2003 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (C-211/01, Rink. p. I-8913, 57 punktas). K. Lenaerts ir P. Van Nuffel „Constitutional Law of the European Union“, 2-asis leidimas, Londonas, 2005, 17-092 punktas, p. 740, taip pat remiasi Bendrijos susitarimo įsigaliojimu. Tačiau jie patikslina, kad net ir valstybių narių sudarytas susitarimas gali saistyti Bendriją, ypač kai Bendrija įsipareigoja naudotis įgaliojimais pagal šį susitarimą. Šiuo klausimu jie pateikia nuorodą į 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją ir 1967 m. sausio 31 d. Protokolą dėl pabėgėlių statuso, paminėtus EB 63 straipsnio 1 punkte, tačiau nemini EŽTK. Be to, Europos Sąjungos Taryba ir Europos Taryba 2007 m. gegužės 10 ir 11 d. bendroje ketinimų deklaracijoje aiškiai susitarė bendradarbiauti priimant teisės aktus ir kartu sustiprino savo sprendimų priėmimo savarankiškumą.

principų, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas, dalis¹⁰. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas vadovaujasi valstybių narių bendromis konstitucinėmis tradicijomis ir gairėmis, nustatytomis tarptautiniuose dokumentuose žmogaus teisių apsaugos srityje, kuriuos priimančios valstybės narės bendradarbiavo ar prie kurių prisijungė. EŽTK šiuo atžvilgiu turi ypatingą reikšmę¹¹.

nio 1 dalį, pagal kurią, kai yra sprendžiamas tam tikro asmens civilinio pobūdžio teisių ir pareigų ar jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, šis asmuo turi teisę, kad būtų per kuo trumpesnę laiką viešumo sąlygomis teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Panašiai ši pagrindinė teisė įtvirtinta Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje.

55. Tolesniame Europos integracijos evoliucijos procese ši teismų praktika buvo įtvirtinta ES 6 straipsnio 2 dalyje. Pagal šį straipsnį Sąjunga gerbia pagrindines teises, kurias užtikrina 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašyta EŽTK ir kurios, kaip bendri Bendrijos teisės principai, kyla iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų.

56. Norint išnagrinėti antrąją pagrindą pirmiausia reikia atsižvelgti į EŽTK 6 straips-

57. Iš šių dviejų nuostatų darau išvadą, kad jose įtvirtinta teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, kuri pripažįstama Teisingumo Teismo praktikoje¹², būtinai apima garantiją, kad būtų nagrinės nepriklausomas ir nešališkas teismas. Tai neseniai patvirtino Teisingumo Teismas priimdamas 2008 m. liepos 1 d. Sprendimą *Chronopost ir La Poste prieš UFX ir kt.*¹³, susijusį su nacionaliniais kolegijos sudarymo reikalavimais, kuriame Teisingumo Teismas pripažino, kad minėtos garantijos yra „kertinis teisės į teisingą bylos nagrinėjimą akmuo“ ir kad jų laikymąsi Teisingumo Teismas turi patikrinti savo iniciatyva, kai remiamasi pažeidimu ir šiuo klausimu kyla ginčas, kuris iš pirmo žvilgsnio neatrodo akivaizdžiai nereikšmingas¹⁴.

10 — Žr. 8 išnašoje minėtos Nuomonės 2/94 33 punktą ir 1957 m. liepos 12 d. Sprendimą *Algera ir kt. prieš EAPB Asamblėją* (7/56, 3/57–7/57, Rink. p. 81, 117 punktą); 1969 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Stauder* (29/69, Rink. 419, 7 punktą) ir 1997 m. gegužės 29 d. Sprendimą *Kremzow* (C-299/95, Rink. p. I-2629, p. 14).

11 — Pavyzdžiui, žr. sprendimą *Stauder* (minėtas 10 išnašoje, 7 punktą); 1974 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Nold prieš Komisiją* (4/73, Rink. p. 491); 1979 m. gruodžio 13 d. Sprendimą *Hauer* (44/79, Rink. p. 3727, 15 punktą); 1986 m. gegužės 15 d. Sprendimą *Johnston* (222/84, Rink. p. 1651, 18 punktą); 2000 m. kovo 28 d. Sprendimą *Krombach* (C-7/98, Rink. p. I-1935, 25 punktą); 2001 m. kovo 6 d. Sprendimą *Connolly prieš Komisiją* (C-274/99 P, Rink. p. I-1611, 37 punktą); 2003 m. birželio 12 d. Sprendimą *Schmidberger* (C-112/00, Rink. p. I-5659, 71 punktą); 2006 m. birželio 27 d. Sprendimą *Parlamentas prieš Tarybą* (C-540/03, Rink. p. I-5769, 35 punktą); 2007 m. sausio 18 d. Sprendimą *PKK ir KNK prieš Tarybą* (C-229/05 P, Rink. p. I-439, 76 punktą); 2007 m. birželio 26 d. Sprendimą *Ordre des barreaux francophones et germanophones ir kt.* (C-305/05, Rink. p. I-5305, 29 punktą); 2008 m. vasario 14 d. Sprendimą *Varec* (C-450/06, Rink. p. I-581, 44 punktą) ir 2008 m. gegužės 8 d. Sprendimą *Weiss und Partner* (C-14/07, Rink. p. I-3367, 57 punktą).

12 — Sprendimas *Ordre des barreaux francophones et germanophones ir kt.* (minėtas 11 išnašoje, 29 punktą).

13 — C-341/06 P ir C-342/06 P, Rink. p. I-4777.

14 — Ten pat, 46 punktą. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pirmiausia pateikia nuorodą į 1996 m. balandžio 23 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimą *Remli prieš Prancūziją* (Pareikšimas Nr. 16839/90, 48 punktą), kuriame buvo priminta visiems nacionaliniams teismams tenkanti pareiga užtikrinti, kad konkrečios jų kolegijos laikytųsi nešališkumo principo. Toliau Teisingumo Teismas pateikia nuorodą į savo praktiką, susijusią su pagrindais, kuriuos jis turi išnagrinėti savo iniciatyva (žr. 1997 m. vasario 20 d. Sprendimo *Komisija prieš Daffix*, C-166/95 P, Rink. p. I-983, 25 punktą ir 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 67 punktą). Taigi Teisingumo Teismas iš esmės perkėlė Europos žmogaus teisių teismo praktiką į Bendrijos teisę.

58. Tarp „nepriklausomumo“ ir „nešališkumo“ yra funkcinis ryšys, nes pirmasis yra antrojo sąlyga. Žodis „nešališkas“ iš esmės yra susijęs su subjektyvia teisėjų nuomone¹⁵. Šie turi būti nešališki ir priimti savo sprendimus neatsižvelgdami į asmenis, objektyviai ir vadovaudamiesi savo sąžine¹⁶. Dabartinis nešališkumo principas, kuris taip pat pripažįstamas valstybių narių teisės sistemose, yra kilęs iš romėnų teisės sentencijos *nemo debet esse iudex in propria causa*¹⁷.

59. Iš Europos žmogaus teisių teismo praktikos matyti, kad „nešališkumas“ EŽTK 6 straipsnio 1 dalies prasme reiškia išankstinio nusistatymo ar išankstinės nuomonės nebuvimą¹⁸. Pagal šią praktiką tai yra esminė pasitikėjimo, kurį turi skatinti demokratinės

visuomenės teismai, sąlyga¹⁹. Atsižvelgiant į Europos žmogaus teisių teismo praktiką, teismo nešališkumo klausimas turi būti nagrinėjamas pagal subjektyvų ir objektyvų kriterijus²⁰. Pagal pirmąjį nustatoma, ką pats teisėjas galvojo ar kokį interesą jis turėjo konkrečioje byloje. Šiuo atžvilgiu teisėjo nešališkumas yra preziumuojamas, kol neįrodyta kitaip²¹. Antrasis kriterijus skirtas įsitikinti, jog teisėjas pateikė pakankamų garantijų, kad dėl jo nešališkumo neliktų jokių teisėtų abejonų²².

60. Šioje byloje reikia konstatuoti, kad apeliantas nepateikia jokio argumento, galinčio patvirtinti trijų susijusių teisėjų išankstinį nusistatymą. Todėl jiems galioja nešališkumo prezumpcija. Kaip apeliantas

15 — G.-P. von Callies manymu („Judicial Independence and Impartiality in International Courts“, International Conflict Resolution, Tiubingenas, 2006, p. 144), nešališkumo principas apibrėžiamas neteisėtos įtakos ir teisėjų išankstinio nusistatymo bylos šalių atžvilgiu nebuvimu. Pagal E. Decaux ir P.-H. Imbert („La Convention européenne des droits de l'homme“, Von Luis-Edmond Pettiti (leid.), 2-asis leidimas, str. 6, p. 260), visų pirma reikia išsiaiškinti, ką teisėjas galvojo konkrečiomis aplinkybėmis ir ar jis turėjo konkretų pagrindą ne taip palankiai vertinti apelianta.

16 — Šiuo klausimu žr. J. Frowein ir W. Peukert „Europäische Menschenrechtskonvention“, Kėlis/Strasbūras/Arlington, 1985, str. 6, 94 punktas, p. 153. Pagal W. von Krekeler („Der befangene Richter“, *Neue Juristische Wochenschrift*, 1981, p. 1633), nešališko neutralumo principas įpareigoja teisėją kiekvienoje atskiroje jo nagrinėjamoje byloje ir kiekviename atskirame proceso etape vengti nereikšmingų ir neobjektyvių aplinkybių įtakos. Jis turi nagrinėti bylą nedarydamas skirtumo tarp asmenų, atsižvelgdamas tik į objektyvius bylos duomenis ir vadovaudamasis tik teise.

17 — Taip pat žr. K. Kanska „Towards Administrative Human Rights in the EU – Impact of the Charter of Fundamental Rights“, *European Law Journal*, 2004, p. 313. Nešališkumo reikalavimą ji priskiria šiai romėnų teisės sentencijai. A. Marriott „Conflicts of Interest – A Way Forward?“, *Betriebs-Berater*, 2003, 8 priedas, leid. 47, p. 3, šią sentenciją sieja su ginčų sprendimo institucijai taikomais nepriklausomumo ir nešališkumo principais. Romėnų teisės principas pažodžiui išvertus reiškia, kad niekas negali būti teisėjas savo paties byloje (žr. D. Liebs „Lateinische Rechtsregeln und Rechtssprichwörter“, Miunchenas, 1998, p. 145).

18 — Žr. 2005 m. gruodžio 15 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimo *Kyprianou prieš Kiprą*, Pareiškimas Nr. 73797/01, § 118.

19 — Žr. Europos žmogaus teisių teismo sprendimus: 1989 m. gegužės 24 d. *Hauschildt prieš Daniją*, Pareiškimas Nr. 10486/83, § 48 ir 2003 m. gruodžio 16 d. *Grievės prieš Jungtinę Karalystę*, Pareiškimas Nr. 57067/00, § 69.

20 — Europos žmogaus teisių teismo sprendimai: 2007 m. spalio 22 d. *London, Otchakovsky-Laurens ir July prieš Prancūziją*, pareiškimai Nr. 21279/02 ir 36448/02, § 75 ir § 76; 2007 m. spalio 4 d. *Forum maritime SA prieš Rumuniją*, pareiškimai Nr. 36310/00 ir 38692/05, § 116; 2006 m. rugpjūčio 10 d. *Schwarzenberger prieš Vokietiją*, Pareiškimas Nr. 75737/01, § 38 punktas; 19 išnašoje minėto sprendimo *Grievės prieš Jungtinę Karalystę*, 69 punktas ir 1982 m. spalio 1 d. *Piersack prieš Belgiją*, Pareiškimas Nr. 8692/79, Serija A Nr. 53, § 30.

21 — Žr. sprendimą *Piersack prieš Belgiją* (minėtas 20 išnašoje, § 30) ir 1981 m. birželio 23 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimą *Le Compte, Van Leuven ir De Meyere prieš Belgiją*, pareiškimai Nr. 6878/75 ir 7238/75, Serija A Nr. 43, p. 25, § 58. K. Reid „A practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights“, 2-asis leidimas, IIA-090-punktas, p. 114 ir paskesni, pažymi, kad praktikoje šią prezumpciją paneigti labai sunku ir todėl netgi neigiamo teisėjo požiūrio į nagrinėjamą bylą nepakanka išvadai, kad yra išankstinis nusistatymas, padaryti.

22 — 1997 m. vasario 25 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimo *Findlay prieš Jungtinę Karalystę*, Pareiškimas Nr. 22107/93, § 73.

patikslino vėliau per teismo posėdį, jis neprieštarauja jų asmeninei nuomonei ar veiksmams, bet prieštarauja tik tam, kad jie nagrinėjo bylas T-146/04 ir T-132/06. Taigi reikia tik pagal objektyvų kriterijų nagrinėti Pirmosios instancijos teismo sudėties byloje T-132/06 nešališkumo klausimą²³, patikslinant, kad šis vertinimas pagal Europos žmogaus teisių teismo praktiką priklauso nuo konkrečių bylos aplinkybių²⁴. Suinteresuotojo asmens požiūris yra svarbus, tačiau lemiamos reikšmės neturi. Lemiamą reikšmę turi tai, ar galima objektyviai pateisinti nuostatavimus dėl nešališkumo²⁵.

61. Iš pradžių reikia pažymėti, kad nors apeliantas remiasi EŽTK 6 straipsnio 1 dalimi, vis dėlto jis visiškai necituoja susijusios Europos žmogaus teisių teismo praktikos, kuri galėtų pagrįsti jo pagrindą. Vis dėlto dabartinė šio teismo praktika leidžia daryti išvadą, kad apelianto nurodytas argumentas yra visiškai nepagrįstas.

62. Kaip matyti iš sprendimo *Schwarzenberger prieš Vokietiją*²⁶, vien tai, kad teismas jau priėmė keletą sprendimų toje pačioje byloje, nėra pagrindas nuostatavimams dėl šio teismo nešališkumo pateisinti. Ši teorija taikoma, be kita ko, sprendimams, kuriuos tas pats teismas priėmė prieš teismo procesą („ikiteisminiai sprendimai“)²⁷, ir konkrečiomis aplinkybėmis, kurias Teisingumo Teismas nagrinėjo byloje *Chronopost ir La Poste prieš UFEX ir kt.*, susijusioje su bylos perdavimu teisėjams, kurių pirminis sprendimas, dėl jo pateikus apeliacinį skundą, apeliacinio teismo buvo panaikintas²⁸.

63. Iš to matyti, kad iš EŽTK 6 straipsnio 1 dalies negalima kildinti bendro principo, draudžiančio teisėjui nagrinėti tą pačią bylą. Be to, teismo nešališkumą vertinant pagal objektyvų kriterijų reikia atsižvelgti į kitas aplinkybes, pavyzdžiui, ar teismas priėmė sprendimą toje pačioje byloje, ar dviejose

23 — Žr. 1995 m. rugsėjo 26 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimą *Diennet prieš Prancūziją*, Pareiškimas Nr. 18160/91, Serija A Nr. 325-A, § 36 ir sprendimą *Hauschildt prieš Daniją* (minėtas 19 išnašoje, § 47), kuriuose Europos žmogaus teisių teismas, nesant įrodymų apie tai, kad atitinkami nacionaliniai teisėjai turėjo išankstinę nuomonę, nešališkumo klausimą nagrinėjo tik pagal objektyvų kriterijų.

24 — Sprendimas *Schwarzenberger prieš Vokietiją* (minėtas 20 išnašoje, § 42). R. Kœring-Joulin „La notion européenne de tribunal indépendant et impartial au sens de l'article 6, par. 1, de la Convention européenne des droits de l'homme“, *Revue de science criminelle et de droit pénal comparé*, 1990, p. 772, nacionalinių reikalavimų, susijusių su teismo sudėtimi, atžvilgiu vartoja posakį „struktūrinis nešališkumas“.

25 — Sprendimas *Lindon, Otchakovsky-Laurens ir July prieš Prancūziją* (minėtas 20 išnašoje, § 77); sprendimas *Kyprianou prieš Kiprą* (minėtas 18 išnašoje, § 58); sprendimas *Grievos prieš Jungtinę Karalystę* (minėtas 19 išnašoje, § 69); 1998 m. birželio 9 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimas *Incal prieš Turkiją*, Pareiškimas Nr. 22678 n. 93, § 71; sprendimas *Findlay prieš Jungtinę Karalystę* (minėtas 22 išnašoje, § 73) ir sprendimas *Hauschildt prieš Daniją* (minėtas 19 išnašoje, § 48).

26 — Minėtas 20 išnašoje, § 42.

27 — Sprendimas *Schwarzenberger prieš Vokietiją* (minėtas 20 išnašoje, § 42); sprendimas *Hauschildt prieš Daniją* (minėtas 19 išnašoje, § 50) ir 2006 m. birželio 12 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimas *Romero Martin prieš Ispaniją*, Pareiškimas Nr. 32045/03.

28 — Sprendimas *Schwarzenberger prieš Vokietiją* (minėtas 20 išnašoje, § 42); sprendimas *Diennet prieš Prancūziją* (minėtas 23 išnašoje, § 38) ir 1971 m. liepos 16 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimas *Ringeisen prieš Austriją* (Serija A Nr. 13, p. 40, § 97). Sprendime *Chronopost ir La Poste prieš UFEX ir kt.* (minėtas 13 išnašoje, 56–60 punktai) Teisingumo Teismas priėjo prie tokios pat išvados. Šiame sprendime Teisingumo Teismas konstatavo, kad būtų pripažinta, jog kolegijos sudėtis neteisėta, nepakako vien tos aplinkybės, kad kolegijoje dalyvavo teisėjas, kuris jau buvo įtrauktas į kitą kolegiją, priėmusią sprendimą toje pačioje byloje. Taigi Teisingumo Teismas iš esmės sutiko su generalinės advokatės E. Sharpston teisine nuomone (žr. 2007 m. gruodžio 6 d. Išvados toje pačioje byloje 58 ir 59 punktus).

skirtingose bylose, ar kompetentingą teismo kolegiją abiem atvejais sudarė tie patys teisėjai ir ar pirmasis sprendimas jau buvo įgijęs *res judicata* galią ir todėl teismui buvo privalomas²⁹.

64. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad trys aptariamieji teisėjai nagrinėjo ne tą pačią bylą, bet dvi skirtingas bylas tiek procesinių, tiek materialinių teisės normų atžvilgiu. Pirmosios instancijos teismas neturėjo iš naujo išnagrinėti pirmoje byloje nustatytų faktinių aplinkybių. Neatsižvelgiant į tai, kad faktinės aplinkybės buvo labai panašios, byloje T-132/06 buvo nagrinėjamos naujos faktinės aplinkybės ir buvo keliami nauji teisės klausimai, kuriuos Pirmosios instancijos teismas turėjo išnagrinėti. Ginčo dalykas buvo kitoks, nes ši kartą jis buvo susijęs su tuo, ar ir kokia apimtimi Parlamentą, priimdamas 2006 m. kovo 22 d. Sprendimą, įvykdė 2005 m. gruodžio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą.

65. Sprendimas, priimtas dėl pagal EB 230 straipsnį pateikto ieškinio dėl akto panaikinimo, kaip matyti iš EB 231 straipsnio pirmosios pastraipos, yra konstitutyvus sprendimas, kuriuo visas aktas ar jo dalis yra panaikinami³⁰. Bendrijos teismas negali

nuspręsti dėl panaikinimą viršijančių sprendimo padarinių, pavyzdžiui, nustatyti ar nurodyti priemones, kurių reikia imtis sprendimui įvykdyti³¹. Todėl Pirmosios instancijos teismas tik per antrą procesą galėjo netiesiogiai ištirti, ar procedūros pažeidimas, dėl kurio iš dalies buvo panaikintas 2004 m. vasario 24 d. Sprendimas, buvo ištaisytas.

66. Šiomis aplinkybėmis bylos paskyrimas kolegijai, kurios dalis teisėjų nagrinėjo pirmąją bylą, dar turėjo tą privalumą, kad šie buvo išsamiai susipažinę su bylos aplinkybėmis ir galėjo visą dėmesį sutelkti į naujus teisės klausimus, o tai atitiko teisingumo vykdymo interesus.

67. Dėl kolegijos sudėties, nagrinėjusios bylą T-132/06, mano nuomone, atsižvelgiant į Europos žmogaus teisių teismo praktiką, nėra jokių įrodymų, leidžiančių padaryti išvadą, kad buvo pažeistas nešališkumo principas. Dėl apelianto pareikštų prieštaravimų, kad abiejose bylose teisėjas pranešėjas buvo tas pats asmuo, mano nuomone, pakanka nurodyti, kad Teisingumo Teismas sprendime *Chronopost ir La Poste prieš UFEX ir kt.* pažymėjo, jog tai, kad tas pats teisėjas vykdo teisėjo pranešėjo funkcijas dviejose

29 — Žr. sprendimą *Lindon, Otchakovsky-Laurens ir July prieš Prancūziją* (minėtas 20 išnašoje, § 79), susijusį su dviejų teisėjų dalyvavimu nagrinėjant dvi bylas, kai sprendimas pirmoje byloje buvo įgijęs *res judicata* galią. Šioje byloje Europos žmogaus teisių teismas pripažino, kad pirmasis sprendimas buvo privalomas bet kuriam kitam teisėjui ir dėl to jų dalyvavimas neturėjo įtakos antrajam sprendimui.

30 — W. Cremer „Kommentar zu EUV/EGV“, Callies ir Ruffert (leid.), 3-iasis leidimas, 2007, 231 str., 1 punktas; H.-W. Rengeling, A. Middeke ir M. Gellermann „Handbuch des Rechtsschutzes in der Europäischen Union“, Münchenas, 2003, § 7, 107 punktas, p. 144.

31 — Šiuo klausimu žr. W. Cremer (minėta 30 išnašoje, 231 str., 1 punktas).

bylose iš eilės, neturi įtakos vertinant nešališkumo reikalavimo laikymąsi, juo labiau kad Pirmosios instancijos teismas priima sprendimus kolegialiai³².

68. Galiausiai reikia priminti, kad nė viena šalis neginčijo 2005 m. gruodžio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo, todėl šis sprendimas įgijo *res judicata* galią. Dėl šios priežasties bylą T-132/06 nagrinėjusiems teisėjams, kaip ir visiems kitiems teisėjams, šis sprendimas buvo privalomas. Taigi jų dalyvavimas negalėjo turėti įtakos jame nagrinėjamiems klausimams, pavyzdžiui, tam, kad būtų pripažinta, kad Parlamentas turi teisę susigrąžinti skolą iš apelianto³³.

69. Todėl nagrinėjimas pagal objektyvų kriterijų taip pat neleidžia abejoti Pirmosios instancijos teismo nešališkumu.

70. Dėl visų šių aplinkybių prieinu prie išvados, jog nebuvo pažeista apelianto teisė, kad jo bylą nagrinėtų nešališkas teismas, kurią užtikrina Bendrijos teisė. Todėl antrąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

3. Trečiasis pagrindas: klaidingas 2005 m. gruodžio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo apimties aiškinimas

71. Iš apelianto argumentų, kuriais jis grindė trečiąjį pagrindą, matyti, kad, jo nuomone, 2004 m. vasario 24 d. Sprendimas, kaip teisės aktas, buvo visiškai panaikintas 2005 m. gruodžio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu. Mano manymu, toks požiūris yra pagrįstas klaidingu 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo aiškinimu.

72. EB 231 straipsnyje numatyta, kad Teisingumo Teismas arba Pirmosios instancijos teismas ginčijamą teisės aktą turi paskelbti negaliojančiu, jei dėl jo pareikštas ieškinys yra pagrįstas. Tačiau šiuo konstitutyviu sprendimu negaliojančiu paskelbiamas nebūtinai visas ginčijamas teisės aktas. Jei šį teisės aktą sudaro kelios atskiros dalys ir tik viena iš jų prieštarauja Bendrijos teisei, turi būti panaikinta tik ši dalis³⁴. Kaip matyti iš 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo aiškinimo, šiuo atveju yra panaikinta būtent teisės akto dalis.

73. Pirmosios instancijos teismas 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo 84 punkte pažy-

32 — 13 išnašoje minėto sprendimo 53 punktas.

33 — Žr. šios išvados 11 punktą.

34 — 1966 m. liepos 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Consten ir Grundig prieš Komisiją* (56/64 ir 58/64, Rink. p. 429); 1974 m. spalio 23 d. Sprendimas *Transocean Marine Paint prieš Komisiją* (17/74, Rink. p. 1063, 21 punktas) ir 1979 m. kovo 6 d. Sprendimas *Simmenthal prieš Komisiją* (92/78, Rink. p. 777, 107 punktas ir paskesni).

mėjo, kad ginčijamą sprendimą iš esmės sudaro dvi dalys, tai yra pirmą – generalinio sekretoriaus tvirtinimas, jog jame nurodytos sumos buvo neteisėtai išmokėtos ieškovui ir jas reikia išieškoti, ir antra – sprendimas vykdyti išieškojimo procedūrą taikant ieškovui mokėtinų išmokų įskaitymą. Remdamasis 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo 97 punkte padaryta išvada, kad generalinis sekretorius neturėjo kompetencijos nurodyti vykdyti nagrinėjamą įskaitymą neturėdamas pagal FID taisyklių 27 straipsnio 4 dalyje numatytą procedūrą duotų biuro nurodymų veikti ir todėl tai yra procedūros pažeidimas, dėl kurio sprendimas yra neteisėtas, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ginčijamą sprendimą reikia panaikinti tiek, kiek jame nurodyta vykdyti tokį įskaitymą. Vadinasi, panaikinta buvo tik antra ginčijamo sprendimo dalis. Pirmosios instancijos teismas šią išvadą pakartojo 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo 99, 169 punktuose ir galiausiai rezoliucinėje dalyje.

74. Tačiau Pirmosios instancijos teismas atmetė kitus panaikinimo pagrindus, nurodytus ieškiniui pagrįsti, kurie buvo susiję su pirmą ginčijamo sprendimo dalimi, ir todėl panaikinimas šiai daliai įtakos neturėjo. Kaip teisingai pripažino Pirmosios instancijos teismas skundžiamos nutarties 52 punkte, taip buvo patvirtinta, kad kitais aspektais sprendimas yra teisėtas, t. y. tiek, kiek juo konstatuotos neteisėtai išmokėtos sumos. Iš to, priešingai nei mano apeliantas, matyti, kad viso 2004 m. vasario 24 d. Sprendimo negalima laikyti niekiniu. Kadangi apeliantas, neatsižvelgdamas į akivaizdžius priešingus

įrodymus, padarė klaidingą išvadą, kad kita šio sprendimo dalis „neegzistuoja“, reikia priminti, jog remiantis Teisingumo Teismo praktika³⁵ preziumuojama, kad Bendrijos teisės aktai iš esmės yra teisėti, net jeigu jie turi trūkumų. Todėl apeliantas privalėjo pateikti apeliacinį skundą dėl 2005 m. gruodžio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo, kad visiškai būtų panaikinti ginčijamo sprendimo teisiniai padariniai. Kadangi apeliantas to nepadarė, jis turi sutikti su tuo, kad pirmą ginčijamo sprendimo dalis jam tapo galutinė.

75. Kaip teisingai Pirmosios instancijos teismas konstatavo skundžiamos nutarties 30 punkte, dalinis 2004 m. vasario 24 d. Sprendimo panaikinimas nėra kliūtis tęsti išieškojimo procedūrą apelianto atžvilgiu, ypač po to, kai buvo ištaisytas procedūros pažeidimas pavėluotai įvykdžius FID taisyklių 27 straipsnio 4 dalies reikalavimus, juo labiau kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką³⁶ Bendrijos teisės akto panaikinimas nebūtinai turi įtakos parengiamiesiems aktams. Todėl vykdydamas 2005 m. gruodžio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą Parlamentą neprivalėjo panaikinti savo sprendimo

35 — Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Bendrijos institucijų teisės aktams iš esmės taikoma teisėtumo prezumpcija ir todėl jie sukelia teisinių pasekmių tol, kol nėra pripažinti netekusiais galios, panaikinti patenkinus ieškinį dėl panaikinimo, paskelbti negaliojančiais pateikus prašymą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo arba netaikytinai patenkinus prieštaravimą dėl teisėtumo (žr. 1994 m. birželio 15 d. Sprendimo *Komisija prieš BASF ir kt.*, C-137/92 P, Rink. p. I-2555, 48 punktą; 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Linz prieš Komisiją*, C-245/92 P, Rink. p. I-4643, 93 punktą ir 2004 m. spalio 5 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-475/01, Rink. p. I-8923, 18 punktą).

36 — 1990 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Fedesa ir kt.* (C-331/88, Rink. p. I-4023, 34 punktą) ir 1998 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Ispanija prieš Komisiją* (C-415/96, Rink. p. I-6993, 32 punktą).

pirmos dalies ar iš naujo pradėti visos išieškojimo procedūros.

76. Todėl ši pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

4. Ketvirtasis pagrindas: neatsižvelgimas į apelianto argumentus

77. Apeliantas priekaištauja Pirmosios instancijos teismui, jog šis neatsižvelgė į argumentus, kuriuos jis pateikė siekdamas 2006 m. kovo 22 d. Sprendimo panaikinimo. Šiuo klausimu jis pateikia nuorodą į skundžiamos nutarties 53 ir 54 punktuose Pirmosios instancijos teismo suformuluotas išvadas, pagal kurias reikia atmesti ginčijamo sprendimo pirmos dalies atžvilgiu nurodytus argumentus.

78. Pagrįsdamas šį sprendimą Pirmosios instancijos teismas iš esmės teigia, kad šioje ginčijamo sprendimo dalyje tiesiog pakartojama 2004 m. vasario 24 d. Sprendimo pirma dalis, kurios teisėtumas buvo patvirtintas 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimu. Anot Pirmosios instancijos teismo, kadangi šiai ginčijamo sprendimo daliai galioja 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *res judicata* galia, bet koks kaltinimas, kuriuo ginčijamas jo teisėtumas, turi būti atmestas kaip akivaizdžiai nepriimtinas.

79. Manau, kad pirmiausia būtina patikslinti, jog, priešingai nei savo skunde nurodo apeliantas³⁷, Pirmosios instancijos teismo išvados iš tiesų yra susijusios ne su visu 2006 m. kovo 22 d. Sprendimu, bet tik su pirma jo dalimi, kuri iš esmės atitinka 2004 m. vasario 24 d. Sprendimo pirmą dalį.

80. Be to, skundžiamos nutarties 49–54 punktuose Pirmosios instancijos teismo suformuluotos išvados yra teisiškai neginčytinos. Atitinkama 2006 m. kovo 22 d. Sprendimo dalis dėl jau minėtos turinio atitikties yra ne naujas teisės aktas, o tik patvirtinamasis aktas, neturintis jokio naujo teisinio poveikio, ir todėl jos atžvilgiu pareikštas ieškinys yra nepriimtinas³⁸. Todėl pagal Teisingumo Teismo praktiką³⁹, kurią skundžiamos nutar-

³⁷ — 55 skundo punktas.

³⁸ — 1977 m. spalio 25 d. Sprendimas *Metro prieš Komisiją* (26/76, Rink. p. 1875, 4 punktas); 1988 m. gruodžio 15 d. Sprendimas *Irish Cement prieš Komisiją* (166/86 ir 220/86, Rink. p. 6473, 16 punktas); 1996 m. sausio 11 d. Sprendimas *Zunis Holding ir kt. prieš Komisiją* (C-480/93 P, Rink. p. I-1, 14 punktas) ir 1998 m. gegužės 5 d. Sprendimas *Jungtinė Karalystė prieš Komisiją* (C-180/96, Rink. p. I-2265, 28 ir paskesni punktai). 1997 m. rugsėjo 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Mutual Aid Administration Services prieš Komisiją* (T-121/96 ir T-151/96, Rink. p. II-1355, 48 punktas); 1997 m. lapkričio 27 d. Sprendimas *Tremblay ir kt. prieš Komisiją* (T-224/95, Rink. p. II-2215, 49 punktas); 1998 m. rugsėjo 16 d. Sprendimas *Waterleiding Maatschappij prieš Komisiją* (T-188/95, Rink. p. II-3713, 88–141 punktai) ir 1998 m. kovo 16 d. Nutartis *Goldstein prieš Komisiją* (T-235/95, Rink. p. II-523, 41 punktas). Taip pat žr. 30 išnašoje minėtą W. Cremer (230 str., 19 punktas) ir 6 išnašoje minėtus K. Lenaerts, D. Arts, ir I. Maselis (7-016 punktas, p. 212).

³⁹ — Pirmosios instancijos teismas pateikia nuorodą į 1965 m. vasario 16 d. Sprendimą *Barge prieš Vyriausiąją Valdybą* (14/64, Rink. p. 69). Taip pat žr. 1989 m. gegužės 11 d. Sprendimą *Maurissen ir Union syndicale prieš Audito rūmus* (193/87 ir 194/87, Rink. p. 1045, 26 punktas) ir 1994 m. spalio 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Chavane de Dalmassy ir kt. prieš Komisiją* (T-64/92, Rink. VT p. I-A-227 ir II-723, 25 punktas), pagal kurį ieškinys dėl patvirtinancio sprendimo yra nepriimtinas, tik jei patvirtintas sprendimas suinteresuotajam asmeniui tapo galutinis, nes dėl jo nebuvo pareikštas ieškinys per nustatytą terminą.

ties 51 punkte mini Pirmosios instancijos teismas, 2006 m. kovo 22 d. Sprendimo pirma dalis pagrįsta 2004 m. vasario 24 d. Sprendimo pirmos dalies galutinumu.

81. Taigi, Pirmosios instancijos teismas padarė teisingą išvadą, kad kaltinimai, kuriuos dėl šio sprendimo pateikė apeliantas, turi būti atmesti kaip akivaizdžiai nepriimtini. Todėl ši pagrindą taip pat reikia atmesti kaip nepagrįstą.

5. Penktasis pagrindas: neatsižvelgimas į *force majeure* aplinkybes

82. Apeliantas Pirmosios instancijos teismui priekaištauja dėl to, kad šis, remdamasis 2004 m. vasario 24 d. Sprendimo galutiniu pobūdžiu, atsisakė nagrinėti pagrindą, susijusį su *force majeure*, nors šis pagrindas nebuvo nurodytas ieškinyje dėl šio sprendimo. Priešingai nei Pirmosios instancijos teismas, apeliantas mano, kad tai nėra pakartotinis 2005 m. gruodžio 22 d. Sprendime jau išnagrinėto pagrindo nagrinėjimas. Šiuo klausimu jis nurodo, kad *force majeure* aplinkybės yra tai, kad Ispanijos teisingumo ministerija neatsakė į jo 2006 m. balandžio 15 d. laišką,

kuriuo apeliantas jos prašė pateikti paimtų dokumentų, susijusių su jo, kaip Europos Parlamento nario, mandatu, kopijas.

83. Bendrijos teisėje įtvirtinta *force majeure* arba nenumatytų aplinkybių sąvoka iš esmės apima tik su asmeniu, kuris remiasi šia situacija, nesusijusias, neišprastas ir iš anksto nenumatomas aplinkybes, kurių pasekmių nebuvo įmanoma išvengti, nepaisant visų atsargumo priemonių, kurių buvo imtasi⁴⁰. Taigi iš to darytina išvada, kad *force majeure* ir nenumatytų aplinkybių sąvokos apima objektų elementą, susijusį su neišprastomis ir su suinteresuotuoju asmeniu nesusijusiomis aplinkybėmis, ir subjektyvų elementą, susijusį su suinteresuotojo asmens pareiga apsisaugoti nuo neišprasto įvykio padarinių imantis tinkamų priemonių, nesukeliančių jam pernelyg didelių nuostolių⁴¹.

84. Negalima sutikti su apelianto teiginiu, kad Pirmosios instancijos teismas neišnagrinėjo

40 — Nusistovėjusi teismų praktika, pavyzdžiui, žr. 1987 m. vasario 5 d. Sprendimą *Denkavit* (145/85, Rink. p. 565, 11 punktas); 1993 m. gruodžio 7 d. Sprendimą *Huygen ir kt.* (C-12/92, Rink. p. I-6381, 31 punktas); 2002 m. spalio 17 d. Sprendimą *Parras Medina* (C-208/01, Rink. p. I-8955, 19 punktas); 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-105/02, Rink. p. I-9659, 89 punktas); 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (C-377/03, Rink. p. I-9733, 95 punktas) ir 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimą *Société Pipeline Méditerranée et Rhône* (C-314/06, Rink. p. I-12273, 23 punktas).

41 — 1994 m. gruodžio 15 d. Sprendimas *Bayer prieš Komisiją* (C-195/91 P, Rink. p. I-5619, 32 punktas) ir 2005 m. sausio 18 d. Nutartis *Zuazaga Meabe prieš OHMI* (C-325/03 P, Rink. p. I-403, 25 punktas).

trečiojo pagrindo, susijusio su *force majeure*. Šiuo klausimu primintina, kad byloje T-146/04⁴² ir T-132/06⁴³ apeliantas jau rėmėsi tuo, kad jis negali pateikti tam tikrų apskaitos dokumentų. Abiem atvejais ši negalėjimą jis grindė tuo, kad jo išdininkas buvo sulaikytas, kad Ispanijos ir Prancūzijos institucijos areštavo daugelį apskaitos dokumentų ir kad Paryžiaus *tribunal de grande instance* pirmasis ikiteisminio tyrimo teisėjas areštavo 200 304 eurus. Nors šias aplinkybes jis aiškiai laikė *force majeure* tik byloje T-132/06, akivaizdu, kad jau byloje T-146/04 jis rėmėsi aplinkybėmis, kurios, jo nuomone, buvo nenumatomos ir tokios, kurioms jis negalėjo daryti įtakos, todėl teisiniu požiūriu tai buvo *force majeure* pirmiau minėto apibrėžimo prasme.

85. Pirmosios instancijos teismas tai pripažino skundžiamos nutarties 54 punkte konstatuodamas, kad apeliantas dėl ginčijamo sprendimo pirmos dalies iš esmės nurodė tuos pačius argumentus, kurie apibendrinti 2005 m. gruodžio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo 147 punkte. Kaip pripažįsta Pirmosios instancijos teismas, kadangi šie argumentai minėtame sprendime jau buvo atmesti ir šis sprendimas įgijo *res judicata* galią, Pirmosios instancijos teismas taip pat pagrįstai galėjo juos atmesti kaip nepriimtinius, remdamasis tuo, kad ginčijamo sprendimo pirma dalis tapo galutinė.

86. Todėl reikia išnagrinėti tik nurodytą Ispanijos teisingumo ministerijos neatsakymą į 2006 m. balandžio 15 d. laišką. Nepaisant to, ar neatsakymas į laišką savaime yra *force majeure*, pažymėtina, kad apeliantas pirmą kartą šiomis aplinkybėmis remiasi šiame apeliaciniame skunde. Nors šis argumentas buvo pateiktas per procesą pirmojoje instancijoje kartu su vienuoliktuoju pagrindu, susijusiu su tariamomis vertinimo klaidomis priimant ginčijamą sprendimą⁴⁴, vis dėlto jis nebuvo nurodytas trečiojo pagrindo, susijusio su *force majeure* aplinkybių buvimu, kontekste⁴⁵. Todėl Pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo šį argumentą, atsižvelgdamas į vienuoliktąjį pagrindą, pagal iškinyje nurodytą tvarką ir jį atmetė kartu su kitais argumentais. Pats apeliantas neginčia to, kad vienuoliktasis pagrindas buvo atmetas kaip akivaizdžiai nepriimtinas.

87. Be to, noriu atkreipti dėmesį į tai, kad, kaip nurodo apeliantas, aptariamas laiškas Ispanijos teisingumo ministerijai buvo nusiųstas 2006 m. balandžio 15 d., t. y. praėjus vos mėnesiui po ginčijamo sprendimo priėmimo 2006 m. kovo 22 dieną. Todėl tai, kad Ispanijos institucijos neatsakė į šį laišką, negalėjo turėti įtakos Parlamento sprendimui. Šiuo atžvilgiu apelianto argumentai yra klaidingi.

42 — Žr. sprendimą *Gorostiaga Atxalandabaso prieš Parlamentą* (minėtas 5 išnašoje, 147 punktą).

43 — Žr. ieškinio byloje T-132/06 67 punktą.

44 — Žr. ieškinio byloje T-132/06 94–98 punktus (ypač 96 punktą).

45 — Žr. ieškinio byloje T-132/06 66–69 punktus.

88. Todėl ši pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

6. Šeštasis pagrindas: neatsižvelgimas į argumentą, susijusį su gero administravimo principo pažeidimu

89. Pagal teisės doktrinoje vyraujančią požiūrį⁴⁶ gero administravimo principas, kuriuo apelianas remiasi pateikdamas šeštąjį pagrindą, nėra atskiras administracinės teisės principas, bet apjungia kelis principus ir yra tam tikra bendra sąvoka, apimanti visus ar kai kuriuos administracinės teisės principus. Kartais ši sąvoka vartojama kaip principų, kuriais užtikrinama, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi teisės nuostatų, sinonimas. Pagal gero administravimo

principą nacionalinės institucijos turi ištaisyti padarytas klaidas ar trūkumus⁴⁷, vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai⁴⁸ ir priimti sprendimą per pagrįstą terminą⁴⁹. Be to, šis principas apima institucijoms tenkančią plačią kruopštumo ir rūpestingumo pareigą⁵⁰, teisę į gynybą, t. y. pareigūnų pareigą su sprendimu susijusiems asmenims suteikti galimybę pareikšti savo nuomonę⁵¹, ir pareigą motyvuoti sprendimą⁵².

90. Vis dėlto sąvokai „gero administravimo principas“ gali priklausyti įvairūs principai ir juos ne visada lengva apibrėžti. Be to, sunku įvertinti, ar ji apima principus, kurių turi laikytis tik administracija, ar prerogatyvas, suteikiančias asmenims subjektyvią teisę reikalauti, kad administracija atliktų konkre-

46 — Šiuo klausimu J. Wakefield „The right to good administration“, Alfenas, 2007, p. 23, M. Lais „Das Recht auf eine gute Verwaltung unter besonderer Berücksichtigung der Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofs“, *Zeitschrift für europarechtliche Studien*, 2002, leid. 3, p. 453 ir 454 ir J. Dutheil de la Rochère „The EU Charter of Fundamental Rights, Not Binding but Influential: the Example of Good Administration“, *Continuity and change in EU law: essays in honour of Sir Francis Jacobs*, 2008, p. 169, mano, kad ši sąvoka apima keletą principų. K. Lenaerts ir P. Van Nuffel (minėti 9 išnašoje, 17-069 punktas, p. 713) taip pat mano, kad sąvoka „gero administravimo principai“ apima daug teisės principų. J. Martínez Soria „Die Kodizes für gute Verwaltungspraxis“, *Europarecht*, 2001, leid. 5, p. 685, pažymi, kad geros administracinės elgsenos sąvoka yra vartojama įvairiai. Šiems požiūriams bendra tai, kad pagal juos ši sąvoka apima administracijos pareigas piliečiams. Šis sąrašas neturi būti baigtinis, bet veikiau atviras naujoms administracijos ir piliečių santykio aspektams.

47 — 1971 m. gegužės 12 d. Sprendimas *Reinartz prieš Komisiją* (55/70, Rink. p. 379, 19 ir 21 punktai).

48 — 2000 m. liepos 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Volkswagen prieš Komisiją* (T-62/98, Rink. p. II-2707, 245 punktas).

49 — 2001 m. vasario 15 d. Sprendimas *Austrija prieš Komisiją* (C-99/98, Rink. p. I-1101, 73 punktas).

50 — 1986 m. spalio 23 d. Sprendimas *Schwiering prieš Audito rūmus* (321/85, Rink. p. 3199, 18 punktas) ir 1999 m. gruodžio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Petrotub ir Republica prieš Tarybą* (T-33/98 ir T-34/98, Rink. p. II-3837, 133 punktas).

51 — 1980 m. gegužės 28 d. Sprendimas *Kuhner prieš Komisiją* (33/79 ir 75/79, Rink. p. 1677, 25 punktas) ir 1994 m. lapkričio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Lisrestal ir kt. prieš Komisiją* (T-450/93, Rink. p. II-1177, 42 punktas).

52 — 1995 m. rugsėjo 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Nölle prieš Tarybą ir Komisiją* (T-167/94, Rink. p. II-2589, 73 punktas).

čius veiksmus arba nuo jų susilaikytų⁵³. Tai priklauso, pirma, nuo pirminio teksto teisinio pobūdžio ir, antra, nuo to, kiek reikšmingos nuostatos yra normatyvios.

atitinkamos Bendrijos institucijos priėmė taikydamos šį kodeksą. Tiesiogiai taikant Bendrijos teisę jų privalomumas Bendrijos institucijoms ir organams skiriasi. Tačiau Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio, kuriuo gero administravimo principas yra įtvirtintas kaip pagrindinė asmens teisė, autorių pagrindinis įkvėpimo šaltinis visada buvo Teisingumo Teismo praktika⁵⁴.

91. Gero administravimo principo išraiškos formas galima rasti daugelyje pirminės ir antrinės Bendrijos teisės nuostatų, Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje, Europos ombudsmeno geros administracinės elgsenos kodekse ir procedūrinėse taisyklėse, kurias

92. Taigi klausimą, ar, nesant privalomo teisinio dokumento, kuriuo įgyvendinamos iš Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio

53 — J. Wakefield (minėta 46 išnašoje, p. 23) pažymi, kad įvairių taisyklių, kurias apima gero administravimo principas, statusas Bendrijos teisės taisyklių hierarchijoje yra skirtingas ir todėl jos nėra vienodai svarbios. Nors kai kurios iš jų yra tik procedūrinės taisyklės, kitomis nustatomos teisiškai privalomos pareigos. Manau, kad šį požiūrį patvirtina „netinkamo administravimo“ EB 195 straipsnio 1 dalies prasmė apibrėžimas, kurį nesant teisinio apibrėžimo buvęs ombudsmenas Jacob Södermann pateikė 1997 m. metinėje ataskaitoje Europos Parlamentui ir kuris nuo to laiko yra vartojamas. Pagal šį apibrėžimą „netinkamai administruojama tuomet, kai viešasis subjektas veikia ne pagal jam privalomas taisykles arba principus“. Kaip jau esu pažymėjusi 2007 m. kovo 28 d. Išvados byloje *Internationaler Hilfsfonds prieš Komisiją* (2007 m. birželio 28 d. Sprendimas, C-331/05 P, Rink. p. I-5475) 68 punkte, iš šio apibrėžimo matyti, kad netinkamo administravimo atveju iš principo laikytinas ne tik privalomų teisės normų pažeidimas, bet ir bet koks pažeidimas tų gero administravimo praktikos principų, kurie paprastai dėl savo neimperatyvaus pobūdžio priskiriami prie vadinamosios „soft law“. Taip pat pateikiama nuoroda į generalinio advokato G. Slynn 1983 m. spalio 23 d. Išvadą byloje *Tradax prieš Komisiją* (1984 m. kovo 15 d. Sprendimas, 64/82, Rink. p. 1359, 1387), kurioje generalinis advokatas pažymėjo, jog, jo manymu, nėra bendro teisės principo, kuriuo remiantis gero administravimo reikalavimai būtinai teisiškai įpareigoja. Jis priduria, kad nors tinkamai veikianti bylų sudarymo sistema yra esminis gero administravimo elementas, vis dėlto teisė šia sistema negalima remtis teismuose. Šiuo klausimu generalinis advokatas manė, kad nors teisės aktai ir geras administravimas gali iš dalies sutapti, vis dėlto jie nebūtinai turi tą pačią reikšmę.

54 — Anot K. Kanska (cituota 17 išnašoje, p. 304), Bendrijos teismų praktika buvo pagrindinis konvento įkvėpimo šaltinis rengiant Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnį. Iš konvento paaikškinimų dėl pagrindinių teisių chartijos, kurie nėra teisiškai privalomi, matyti, kad ši nuostata yra pagrįsta tuo, kad egzistuoja teisinė Bendrija, kurios savybės buvo išplėtos teismų praktikoje, kurioje, *inter alia*, buvo įtvirtintas gero administravimo principas (žr., be kita ko, 1992 m. kovo 31 d. Sprendimą *Burban prieš Parlamentą*, C-255/90 P, Rink. p. I-2253; 52 išnašoje minėtą Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Nölle prieš Tarybą ir Komisiją* ir 1999 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *New Europe Consulting ir Brown prieš Komisiją*, T-231/97, Rink. p. II-2403). 41 straipsnio pirmose dvejose dalyse nurodytos šios teisės išraiškos formos išplaukia iš teismų praktikos (1987 m. spalio 15 d. Sprendimo *Heylens ir kt.*, 222/86, Rink. p. 4097, 15 punktas; 1989 m. spalio 18 d. Sprendimas *Orkem prieš Komisiją*, 374/87, Rink. p. 3283; 1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimas *Technische Universität München*, C-269/90, Rink. p. I-5469 ir minėti sprendimai *Lisrestal ir kt. prieš Komisiją* ir *Nölle prieš Tarybą ir Komisiją*), o pareiga nurodyti motyvus kyla iš EB 253 straipsnio. Dėl Bendrijos teismų vaidmens vystant Bendrijos procedūrinės teisės bendrus principus žr. J. Schwarze „European Administrative Law“, 1-asis leidimas, Londonas, 2006, p. 59 ir paskesni.

kylančias teises, kurių turi paisyti visos Bendrijos institucijos ir organai⁵⁵, priimdama teisės aktą Bendrijos institucija pažeidė gero administravimo principą, reikia visada nagrinėti atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką⁵⁶.

EB 308 straipsnį pateikti atitinkamo reglamento projektą priimant vienodas nuostatas dėl geros administracinės elgsenos, nėra norminio pobūdžio. Kadangi šie dokumentai nėra privalomi, apeliantas negali savo teisių kildinti iš šios rezoliucijos⁵⁸ ar iš ombudsmeno parengto kodekso, kuris yra tik pavyzdys, pagal kurį Bendrijos institucijos priima savo elgsenos kodeksus.

93. Tad Pirmosios instancijos teismas skundžiamos nutarties 72 punkte teisingai remiasi tuo, kad 2001 m. rugsėjo 6 d. rezoliucija⁵⁷, kuria Parlamentas Europos ombudsmeno siūlymu paragino Komisiją pagal

94. Kita vertus, reikia sutikti su apeliantu, kad nagrinėdamas septintąjį pagrindą Pirmosios instancijos teismas privalėjo remtis kitais teisės šaltiniais, o ne tik minėto Geros elgsenos kodekso 20 straipsniu, juo labiau kad apeliantas ieškinyje aiškiai rėmėsi Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsniu⁵⁹. Vis dėlto pats šis trūkumas negali pateisinti skundžiamos nutarties panaikinimo, nes motyvai, kuriais Pirmosios instancijos teismas grindė sprendimą atmesti septintąjį pagrindą kaip iš

55 — Europos ombudsmenas 2000 m. vasario 2 d. kalboje konvente, kurioje jis pasisakė už teisės į gerą administravimą įtraukimą, pabrėžė, kad ši principą reikia įgyvendinti priimant nuostatas, kuria būtų užtikrinta gera administracinė elgsena. Taip pat Europos Parlamento ataskaitoje dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad siekiant praktikoje įgyvendinti Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnį būtina priimti geros administracinės elgsenos kodeksą (2001 m. birželio 21 d. Cornillet ataskaita „Pagrindinių teisių padėtis Europos Sąjungoje“, A5-0223/2001, p. 113 ir paskesni). Europos ombudsmenui apklausus visas Bendrijos institucijas ir organus paaiškėjo, kad tokio pobūdžio taisyklių nebuvo. Vėliau jis parengė pavyzdinį geros administracinės elgsenos kodeksą ir jį perdavė Bendrijos institucijoms ir organams rekomenduodamas priimti atitinkamas procedūrinės taisykles. Šios taisyklės turėjo būti paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* kaip sprendimai. Decentralizuotos agentūros priėmė pavyzdinį kodeksą, tačiau Komisija procedūrinės taisykles, pavadintas „Geros administracinės elgsenos kodeksas“, paskelbė ne kaip sprendimą, bet kaip Darbo tvarkos taisyklių priedą (OL L 308, 2000, p. 26).

56 — Šiuo klausimu taip pat žr. M. Lais (minėtas 46 išnašoje, p. 461), kuris mano, kad, kalbant apie teisę į gerą administravimą ir įvairias jo sudedamąsias dalis, pirmiausia reikia taikyti Teisingumo Teismo išplėtotus apribojimus ir klūtis arba jo apibrėžtą turinį.

57 — 2001 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos ombudsmeno specialiosios ataskaitos Europos Parlamentui po to, kai Europos ombudsmenas savo iniciatyva atliko įvairių Bendrijos institucijų ir organų apklausą apie Geros administracinės elgsenos kodekso buvimą ir galimybę visuomenei su juo susipažinti, C5-0438/2000-2000/2212 (COS).

58 — Anot K. Lenaerts ir P. Van Nuffel (minėti 9 išnašoje, 17–140 punktai, p. 783), „rezoliucijos“ priklausė prie kitų EB 249 straipsnyje nenumatytų aktų, kuriuos gali priimti Bendrijos institucijos. Tačiau jie patikslina, kad šie aktai ne visada turi teisinį poveikį. J. Schoo „EU-Kommentar“, Jürgen Schwarze (leid.), 1-asis leidimas, Baden Badenas, 2000, EB 189 str., 11 punktas, p. 1732, iš aktų, kuriuos Europos Parlamentas priima kaip politinių diskusijų forumas, o ne kaip teisės aktų leidėjas, išskiria politines rezoliucijas ir kitoms institucijoms skirtus raginimus imtis veiksmų. 2001 m. rugsėjo 6 d. rezoliuciją, kaip raginimą, kad Komisija pasinaudotų iniciatyvos teisės Bendrijos teisės aktų leidybos procedūroje, galima priskirti prie šių politinių aktų.

59 — Žr. ieškinio 49, 50 ir 86 punktus. Praeityje Pirmosios instancijos teismas yra nagrinėjęs gero administravimo principo pažeidimus ir pats šiais atvejais rėmėsi Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsniu. Žr. 2002 m. sausio 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *max.mobil prieš Komisiją* (T-54/99, Rink. p. II-313, 48 punktas), susijusį su rūpestingu ir nešališku skundo nagrinėjimu, ir 2005 m. liepos 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Sunrider prieš OHMI* (T-242/02, Rink. p. II-2793, 51 punktas), susijusį su principu, pagal kurį sprendimai turi būti priimami per pagrįstą terminą ir kuris yra gero administravimo principo dalis.

dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįsta, yra teisiškai pagrįsti.

turėjo žinoti⁶⁰. Todėl Pirmosios instancijos teismas padarė teisingą išvadą, kad nebuvo pažeista apelianto teisė į gynybą.

95. Taigi, iš pradžių Pirmosios instancijos teismas atmetė apelianto kaltinimą, kad šis nebuvo informuotas apie 2006 m. vasario 1 d. biuro sprendimą, skundžiamos nutarties 72 punkte pažymėdamas, kad tai nėra apeliantui neigiamą poveikį darantis galutinis sprendimas. Pirma, reikia pažymėti, kad 2006 m. vasario 1 d. biuro sprendimo adresatas buvo ne apeliantas, o generalinis sekretorius. Be to, teisiniu požiūriu šis sprendimas yra biuro nurodymai generaliniam sekretoriui pagal FID taisyklių 27 straipsnio 4 dalį vykdyti neteisėtai išmokėtų sumų sugrąžinimą įskaitymu. Tačiau šie nurodymai yra reikšmingi tik biuro ir generalinio sekretoriaus santykiams ir patys savaime neturi jokio poveikio tretiesiems asmenims. Tik generaliniam sekretoriui pasinaudojus šiais nurodymais ir priėmus 2006 m. kovo 22 d. Sprendimą, apelianto teisėms galėjo būti padaryta įtaka ir todėl jam galėjo būti padaryta atskira žala. Kaip teisingai pažymėjo Pirmosios instancijos teismas, darytina išvada, kad apeliantui turėjo būti pranešta būtent apie 2006 m. kovo 22 d. Sprendimą, kuris yra tiesiogiai su juo susijęs, o ne apie 2006 m. vasario 1 d. Sprendimą.

96. Antra, skundžiamos nutarties 33 punkte Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad 2006 m. vasario 1 d. Sprendimas nebuvo prieš apeliantą naudojamas įrodymas, apie kurį šis

97. Taigi Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad Parlamentas neturėjo pareigos informuoti apelianto apie šio sprendimo turinį. Tad nebuvo pažeista apelianto teisė būti informuotam, kurią apima teisės į gynybą užtikrinimo administracinėje procedūroje principas.

98. Taigi Pirmosios instancijos teismas septintąją pagrindą teisingai atmetė kaip iš dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįsta. Kadangi šiuo sprendimu niekaip nebuvo pažeistas gero administravimo principas, ši pagrindą taip pat reikia atmesti kaip nepagrįstą.

B — *Analizės išvada*

99. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad apeliacinis skundas yra nepagrįstas. Todėl jį visą reikia atmesti.

60 — Šiuo klausimu Pirmosios instancijos teismas pateikia nuorodą į Bendrijos teismų praktiką, jau minėtą sprendimo *Gorostiaga Atxalandabaso prieš Parlamentą* (minėtas 5 išnašoje) 118 punkte, dėl bendrojo teisės į gynybą užtikrinimo principo, pagal kurį asmuo, kuriam Bendrijos administracija pareiškė kaltinimą, turi turėti galimybę pateikti savo nuomonę dėl visų dokumentų, kuriuos ši siekia panaudoti prieš jį.

V — Dėl bylinėjimosi išlaidų

100. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal

šio reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Europos Parlamentas prašė iš apelianto priteisti bylinėjimosi išlaidas ir šis pralaimėjo bylą, jis turi jas padengti.

VI — Išvada

101. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui siūlau priimti tokį sprendimą:

- atmesti visą apeliacinį skundą,
- priteisti iš apelianto su apeliaciniu procesu susijusias bylinėjimosi išlaidas.